

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/400/2018/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

28/2019. (I. 24.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a panaszos¹ által 2018. október 31-én előterjesztett **panaszát** a 2019. január 24-én – Fráterné Dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

Az intézkedést foganatosító szerv – D* Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, illetve alapjog sérelme nem megállapítható.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos 2018. október 31-én, postai úton panasszal élt a Testületnél, valamint az intézkedést foganatosító *D*-i Rendőrkapitányságnál* (a továbbiakban: *Rendőrkapitányság*), a vele szemben 2018. október 7-én történt rendőri fellépés miatt a panaszos.

A rendőri intézkedéssel szembeni panasz kivizsgálása céljából 2018. november 7-én a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 93/B. § (1) bekezdése alapján közigazgatási hatósági eljárás indult, melynek során a Rendőrkapitányság munkatársai felhívták a panaszost, hogy nyilatkozzon arról, hogy a Testület vagy a rendőrség panaszeljárást választja. A panaszos 2018. november 21-én telefonon, valamint elektronikus úton a Rendőrkapitányság állományába tartozó K. r. százados felé úgy nyilatkozott, hogy a panaszát a Testület vizsgálja ki, mivel a Rendőrkapitányság munkatársaiban nem bízik. Ez alapján a Rendőrkapitányság panaszeljárást az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 48. § (2) bekezdése alapján, figyelemmel az Rtv. 93. § (4) bekezdésére a Testület eljárásának befejezéséig felfüggesztette.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük

A panaszos panaszbeadványában előadta, hogy B. r. őrmester és szintén őrmesteri rangban lévő társa 2018. október 7-én 23 óra 33 perckor intézkedés alá vonta ittas vezetés miatt, amelynek során előállították és nagy fájdalmat okozva úgy bilincseltek meg, hogy véres lett a jobb keze, és ezen karja belilult, vérkeringés akadályoztatva volt a kényszerítő eszköz miatt, és így az teljesen elszibbadt. A panaszos hozzátette, hogy bal keze nem sérül meg. A panaszos másnap délelőtti órákban orvosi vizsgálaton jelent meg, ahol kezét megröntgenezték. A vizsgálat törést nem mutatott ki, csak zúzódást jelei látszottak. Kenőcsöt írtak fel sérüléseire, azonban két napra rá keze begennyesedett. A panaszos hiába kért látletet az ambuláns orvostól, ő ennek céljából a körzeti orvoshoz irányította. A panaszos sokat gondolkozott azon, hogy felkeresse házi orvosát, de végül nem tette, mert akkor be kellett volna számolni a történekről. A panaszos szégyelte orvosa előtt a történeteket, a rendőri intézkedést.

A panaszos megítélése szerint a bilincset úgy is fel lehet helyezni, hogy az ne okozzon sérülést. A panaszos elmondása szerint B. r. őrmester kollégája kulturáltan és emberségesen viselkedett vele, hiszen ellenállást nem tanúsított az intézkedéssel szemben. Továbbá ő is látta a panaszos kezét, hogy milyen nyomott hagyott a kezén a bilincs, a panaszos lilult kezét az orvosnak is megmutatta. „Ő is mondta, hogy ez egyértelműen a bilincsnek a nyoma”.

A panaszos állítása szerint nem volt részeg az intézkedés során és nem „dühöngött”, igaz azonban, hogy zavarta a szituáció, mert nem tudta, hogy mi lesz az eljárás vége, ugyanis ilyen helyzetbe még nem került soha. A panaszos azt elismerte, hogy alkoholos befolyásolt állapotban volt, amit a szonda is kimutatott, de ő nem is tagadta az intézkedés során az alkoholfogyasztás tényét. Az orvos a vérvétel alkalmával ellenőrizte a panaszos egyensúlyérzékét, amely megtartottnak bizonyult és az ilyenkor szokásos vizsgálatok is negatív eredménnyel zárultak.

A panaszos, amikor közölte B. r. őrmesterrel, hogy feljelenti, a rendőr azt mondta, hogy nyugodtan, őt nem érdekli, és hozzátette, hogy a panaszos fajtája csak ezt tudja mondani, a panaszos megítélése szerint utalva roma származására. B. r. őrmester ezenfelül végig ellenszenvet tanúsított a panaszossal szemben és a panaszost nem emberként kezelve járt el.

A másik őrmester a panaszos kérdésére kollégája ezen viselkedését ideges állapotával magyarázta, és bizalmas dolgokat is elárult a panaszosnak az intézkedés során.

Amikor visszamentek a panaszos saját autójához, egy Mercedes Vito kisteherautóhoz, amiben a panaszosnak 2 nap bevétele volt, a rendőr azt mondta, hogy zárja le az autót, azonban a panaszost ebben a bilincs akadályozta. A panaszos megkérdezte társát, T.-t, hogy a kulcs meg van-e, amelyre ő azt mondta, hogy igen, de végülis a kulcs eltűnt abból a kocsiból, amelyben a panaszos táskáját tartotta. A panaszos szerint hiányzott a teljes kulcscsomó, amelyen a BMW személygépkocsija kulcsa is volt. Ezért másnap a panaszos felhívta a közterület-felügyeletet, hogy nem adtak-e le egy kulcscsomót, azonban ez nem történt meg. A panaszos BMW személygépkocsija használhatatlan lett pótkulcs hiányában, ezért azt a panaszos alkatrész árában eladta. A panaszosnak egyedül a kisteherautóhoz volt pótkulcsa, amelyet a kesztyűtartóban tárolt.

A panaszos utólag vette észre, hogy 5 db 20 000-es címletű bankjegye eltűnt a táskája cipzáros oldalából, amelyet nem tudja ki vihette el. Az autó be volt ágyazva, lefekvésre készen, amit a rendőrök is tapasztalhattak. Az ágy mellett volt a panaszos cipzáros táskája.

A panaszos elmondása szerint utólag visszamentek az autóhoz, mert a jogosítványát át kellett adni a rendőröknek. A panaszos utólagosan tudta meg egy illetőtől, aki mellette árult, hogy a rendőrök sokáig voltak a kocsi körül. A panaszos azonban ezzel nem azt akarja mondani, hogy ők vették el a pénzt, hanem ezzel kapcsolatban azt sérelmezi, hogy nem zárták le vele a kocsit, és őt „a kocsiból nem engedték kiszállni”. A rendőrök ezenkívül telefonálni sem engedték, és helytelenül jártak el azzal, hogy nem a bilincselést követően mentek vissza az iratokért, és a panaszosnak sem mondták, hogy hozza magával az iratait. A panaszos a kollégájának kívánt volna telefonálni, hogy jellezze, hogy a kocsi nem lett lezárva és táskájában van két napnyi bevétele. A panaszos megjegyezte, hogy nem az össze pénze hiányzott, hanem abból 100 000 forint.

A panaszos arról is beszámolt, hogy B. r. őrmester nem tartotta be a sebességkorlátozást, ugyanis lakott területen 90 és 100 km-es sebességgel közlekedett, több esetben is, hiába jelezte a panaszos,

hogy be kell tartania neki is a közlekedési szabályokat, hiszen megkülönböztető jelzés nélkül haladtak.

A panaszos a Testületnek megküldte a rendőrségi panasz eljárás felfüggesztéséről szóló végzés, valamint az alábbi iratok másolati példányát.

a) 2018. október 9-én kiállított ambuláns lap szerint a jobb csukló dorsoradialisán, valamint az ulnafeji magasságában nyomás érzékeny. Az ízület stabil, ökölképzés és szorítóképzés kissé gyengült, mozgások minimálisan beszűkültek. Azonban külsérelmi nyom, duzzanat nincs. A jobb csuklón törést a röntgen nem mutat ki. Javaslatként végtagkímélet, kenőcs és fászlizás lett előírva. Diagnózis alatt „a csukló és kéz egyéb részeinek zúzódás” szerepel.

b) A rendőrség előállítás időtartamáról szóló igazolás szerint a panaszos 2018. október 7-án 23 óra 33 perctől másnap 2 óra 30 percig volt előállítva, amelynek során a panaszosnak sérülése és panasza keletkezett, a bilincselését kifogásolta. Az igazolás a panaszos nem írta alá.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint a panaszost 2017. október 7-én 23 óra 33 perckor az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján igazoltatták, 31. § (1) bekezdése alapján – mint személyi szabadságában korlátozott személyt – átvizsgálták, valamint 33. § (1) bekezdés a) pontja szerint – szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt –, illetve ugyanezen szakasz (2) bekezdés c) pontja szerint – vértétel, mintavétel elvégzése érdekében – előállították. Az intézkedés során a panaszossal szemben az Rtv. 48. § c) pontja alapján – szökésének megakadályozása érdekében –, figyelmeztetést követően, 23 óra 33 perctől 2 óra 30 percig alkalmaztak bilincset, a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) alapján hátra helyzetben. A jelentés szerint az intézkedés során sérülés és anyagi kár nem keletkezett, a panaszos az Rtv. 18. § (1) bekezdése alapján hozzátartozóját/képviselőjét kiértékelését nem kérte. A jelentés az alábbiak szerint részletezte az intézkedés körülményeit.

P. r. őrnagy a fenti napon szolgálata teljesítése során Gy. r. százados utasítására megjelent a B. utca 70. szám alatt, ahonnan azt a tájékoztatást kapta, hogy egy ittas személy járművével fog távozni a helyszínről, aki a gépjármű mellett italizik.

Helyszínre érve a rendőrök azt tapasztalták, hogy egy személy egy fehér Mercedes Benz típusú gépjárműbe száll, majd elindul a tőle nem messze található parkolóba. A B. út 62. szám előtt várakozott szolgálati gépjárműben Sz. r. főtörzsőrmester, illetve N. r. százados, akik szintén észlelték, hogy a fenti személy beszáll a gépkocsiba és elindul, majd a szolgálati gépjármű fényjelzését látva, gépjárműből kiszáll, majd távozni akar, ezzel megpróbálva magát kivonni a rendőri intézkedés alól. Erre reagálva K. r. őrmester futva elindult a férfi után, B. r. őrmester pedig szolgálati gépjárművel indult utána. Az intézkedés sikeres lefolytatása érdekében Sz. r. főtörzsőrmester és N. r. százados segédkezett. A férfit végül M. téren sikerült intézkedés alá vonni, melyet P. r. őrnagy tisztelegéssel, napszaknak megfelelő köszönéssel, neve, jelvény száma és szolgálati helye, illetve beosztása közlésével kezdte meg, és ismertette az intézkedés célját is. P. r. őrnagy felszólította az intézkedés alá vontat, hogy igazolja magát, amelynek ő eleget tenni nem tudott, mivel nem volt nála személyes okmány, ezért bediktálta adatait, amely alapján megállapítást nyert a panaszos személy azonosságára.

A panaszossal szemben majd Drager 6820 ARFH 0061 típusú légalkohol mérő készüléket alkalmaztak, amely 23 óra 33 perckor 0,24 mg/l értéket mutatott. Ezt követően P. r. őrnagy közölte a panaszossal, hogy elő fogják állítani a Rendőrsre további légalkohol mérés céljából. A panaszos által vezetett gépjárműben sem bontott, sem bontatlan szeszes italos üveget nem találtak. A panaszos a Rendőrsön 23 óra 55 perckor 0,39 mg/l értéket produkált, majd kijelentette, hogy nem hajlandó semmit aláírni, ezért átszállították az orvosi ügyeletre mintavétel céljából.

A panaszossal szemben bilincset azért alkalmaztak, mivel szemével a menekülő utat kereste és többször kilépett a biztonsági háromszögből.

A panaszos a helyszínen nem ismerte el, hogy gépjárművet vezetett, illetve elmondta, hogy a belső ellenőrzésnél több ismerőse van és több magas beosztású tisztet leszereltetett már, majd közölte, hogy „el fogom intézni a ti jövőtöket is”, továbbá azt is elmondta B. r. őrmester részére, „ha nem lenne rajtad egyenruha simán elintéznék, ennyi idősen is”.

A panaszostól 1 óra 50 perckor vettek vérmintát az orvosi ügyeleten, amelyet mintavételi egységdobozva tettek. Mivel a panaszos nem tudott vizelet mintát adni 2 óra 20 perckor ismét vérmintát vettek.

A panaszos vezetői engedélyét B. r. őrmester a helyszínen bevonta, mivel a panaszos szervezetében szeszes ital fogyasztásából származó alkohol volt a gépjármű vezetése közben.

P. r. őrnagy a panaszost és az általa vezetett gépjárművet a körözési nyilvántartási rendszerben ellenőrizte, amelyben nem szerepeltek.

A panaszost felvilágosították a panasztételi lehetőséggel kapcsolatban, amelyet megértett.

A panaszos kiértesítés lehetőségével figyelmeztetés ellenére nem élt.

A védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó szóbeli közlés a 23/2003. (VI. 24.) MB-IM együttes rendelet 4. § (4) bekezdése alapján 2018. október 8-án 23 óra 33 perckor megtörtént. A jelentés szerint az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az előállítás okáról szóló tájékoztató, valamint az előállítás idejéről szóló igazolás kiadásra került.

A jelentéshez csatolt parancsnoki vélemény és kivizsgálás megállapítása szerint a panaszossal szemben foganatosított intézkedések jogszerűek és szakszerűek voltak, a vele szemben alkalmazott bilincselés is jogszerű és szakszerű volt, valamint a rendőri fellépés megfelelt az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott arányosság követelményének.

2) A Rendőrkapitányságon a panaszos 2018. október 8-án büntető feljelentést tett, amelyben az előállítás végrehajtásáról szóló jelentésben ismertetett tényállást rögzítették.

3) B. r. őrmester a Testület megkeresése alapján 2018. december 13-án az alábbi jelentést tette.

B. r. őrmester a panaszossal szemben utasításra kezdeményezett intézkedést, mivel feltételezhetően ittas állapotban vezetett gépi meghajtású járművet. Az intézkedést tisztelgással, nemnek, kornak, napszaknak megfelelő köszönéssel, valamint neve, rendfokozata, jelvény száma, szolgálati helye és beosztása előrebocsátásával kezdte meg, majd közölte az intézkedés célját. A panaszost azért igazoltatták, mert gyanú merült fel arra vonatkozóan, hogy alkoholfogyasztást követően gépjárművet vezetett. Majd a panaszossal szemben kézi alkohol szondát alkalmaztak. A helyszíni mérés alapján a panaszossal szemben hiteles mérőeszköz alkalmazása vált szükségessé, ezért őt figyelmeztetés és felvilágosítás követően elfogták és előállították.

Panaszos az intézkedés során arrogáns és flegmatikus volt. Intézkedés taktikai kockázatot jelentett ittas állapota, továbbá az, hogy láthatóan ki akarta magát vonni a rendőri intézkedés alól oly módon, hogy a menekülés lehetőségeit folyamatosan kereste tekintetével, és több esetben a kialakított biztonsági háromszög felbontására törekedett.

A panaszossal szemben azért alkalmaztak bilincset, hogy ne tudja magát kivonni a rendőri intézkedés alól. Először vele szemben 23 óra 33 perctől 23 óra 55 percig, a Rendőrsre történő előállításig alkalmaztak bilincset, majd mivel a hiteles mérési eredményről készült irat aláírását megtagadta, és

vér és vizelet mintavételre került sor, ezért a panaszost 23 óra 55 perctől 2 óra 20 percig ismét megbilincseltek, mivel magatartása nem változott és szökésétől tartani lehetett.

A mintavételt végző orvosnak nem jelezte sérüléseit, és orvosi ellátásban nem is részesült.

A panaszos előállítását az ittas járművezetés gyanúja indokolta, mivel a helyszíni mérés vétségi értéket állapított meg. Az előállítás jogalapját az előállítás végrehajtásáról készített jelentésben megjelölt Rtv., valamint 40/2018. ORFK utasítás rendelkezések adták.

A rendőri intézkedés hangneme megfelelt a Szolgálati Szabályzatban foglaltaknak, az higgadt, udvarias és befolyástól mentes volt. Az intézkedést nem befolyásolta a személyes szimpátia, illetve ellenszenv, illetve az sem, hogy a panaszos kisebbséghez tartozik-e. Az intézkedés megfelelt a jogszabályi kereteknek.

A panaszos értékeinek megőrzésére a gépjárműnél tartózkodó barátja lett kijelölve, amely felkérést maga a panaszos tette meg. Az értékek megőrzéséről így a panaszos barátja gondoskodott.

A panaszost tájékoztatták arról, hogy az előállításával kapcsolatban egy személyt kiértesíthet. A panaszos kiértesítést nem kért és olyan nyilatkozatot sem tett, hogy saját telefonjáról kíván hívást kezdeményezni. A gépkocsi felügyelete is megoldott volt a panaszos helyszínen jelenlévő barátja személyében.

B. r. őrmester úgy nyilatkozott, hogy nem felel meg a valóságnak a panaszos azon állítása, miszerint a sebességkorlátozást nem tartotta be, ráadásul a szolgálati gépjárművön a megkülönböztető fényjelzés működtetve volt az intézkedés teljes ideje alatt.

4) K. r. őrmester a fentieket az alábbiakkal egészítette ki.

Gy. r. százados utasítására figyeltek egy járművet a B. úton, mert arra volt információ, hogy annak vezetője ittas és vezetni fog.

A panaszos kiabált és hangoskodott az intézkedés alatt.

A gépjármű, mellyel a panaszos közlekedett lezárásra került.

5) A Rendőrkapitányság vezetője átiratában az alábbi többlet információkat rögzítette.

2018. október 7-én 23 óra 33 perckor állampolgári bejelentés érkezett a Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Járőr-és Őrszolgálati Alosztály Közbiztonsági műveletirányítója felé, miszerint B. út 71. szám alatti helyen egy ittas férfi járművel fog távozni a helyszínről. A bejelentésre való tekintettel a Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Járőr- és Őrszolgálati Alosztály közbiztonsági műveletirányítója rendőri egységet irányított a helyszínre, és az intézkedést az Alosztály beosztottjai B. r. őrmester és K. r. őrmester hajtották végre. A helyszínre érkezésük során a járőrök észlelték, hogy a panaszos beszáll egy fehér színű Mercedes Benz típusú gépkocsiba és elindul, ezért őt intézkedés alá vonták a körülmények tisztázása érdekében.

A rendőri intézkedésre a Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Járőr-és Őrszolgálati Alosztály közbiztonsági műveletirányítójának utasítására került sor, az Rtv. 11. § (1) bekezdése és a 13. § (1) bekezdése alapján.

A panaszos megpróbálta kivonni magát az intézkedés alól oly módon, hogy amikor meglátta a szolgálati gépjármű fényjelzését, kiszállt a gépjárműből és megpróbált a helyszínről eltávozni, ezért az Rtv. 48. § c) pontja alapján, szökés megakadályozása érdekében került sor bilincselésére, amely a Szolgálati Szabályzat 41. § (4) bekezdés b) pontjában meghatározottak betartásával került végrehajtásra.

A panaszost második alkalommal az orvosi ügyeltre való szállításkor bilincseltek meg.

1) a) A Testület a panaszeljáráásban elsőként azt értékelte, hogy a panaszt határidőben terjesztették-e elő, mivel a panaszos 2018. október 31-én előterjesztett panaszában vele szemben 2018. október 7-én foganatosított intézkedést kifogásolt, túllépve a panaszelőterjesztésére nyitva álló húsz napos határidőt. Ugyanis az Rtv. 93. § (1) bekezdése alapján a Testülethez a panaszt az intézkedéstől, ha pedig a panasz előterjesztője az őt ért jogsérelemről később szerzett tudomást, ettől az időponttól számított húsz napon belül lehet előterjeszteni.

Ugyanakkor a törvény 93/B. § (2) Az intézkedést foganatosító szervhez a panaszt az intézkedést követő harminc napon belül lehet előterjeszteni.

Mivel a panaszos a Testülethez előterjesztett azonos tartalmú beadványát rendőrséghez – az intézkedést foganatosító szerv esetében irányadó – harminc napos határidőt betartva nyújtotta be, amely alapján indult rendőrségi panasz eljárás keretében felhívásra úgy nyilatkozott, hogy a Testület eljárását kéri, **a Testület a panaszt befogadta és azt érdemben kivizsgálta.**

b) A Testületnek azt is vizsgálnia kellett, hogy mely panaszosi kifogásokra terjed ki a hatásköre.

A Testület hivatkozik az Rtv. 92. § (1) bekezdésére: „Akinek a IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kilététől függően az országos rendőrfőkapitány, a belső bűnmegelőzési és büntelődési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója bírálja el.” Az idézett rendelkezés értelmében a Testület hatáskörebe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházatcsomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegosztatás stb.) tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A panaszos utólag vette észre, hogy 5 db 20 000-es címletű bankjegye eltűnt a táskája cipzáros oldalából, amelyet nem tudja ki vihette el. A panaszos utólagosan tudta meg egy illetőtől, aki melléte árult, hogy a rendőrök sokáig voltak a kocsik körül. A panaszos azonban ezzel nem azt akarja mondani, hogy ők vették el a pénzt, hanem ezzel kapcsolatban azt sérelmezi, hogy nem zárták le vele a kocsit, és őt „a kocsiból nem engedték kiszállni”. A panaszos arról is beszámolt, hogy B. r. őrmester nem tartotta be a sebességkorlátozást, ugyanis lakott területen 90 és 100 km-es sebességgel közlekedett, több esetben is, hiába jelezte a panaszos, hogy be kell tartania neki is a közlekedési szabályokat, hiszen megkülönböztető jelzés nélkül haladtak.

Ezzel kapcsolatban a Testület felhívja a figyelmet arra, hogy az Rtv. fent idézett 92. §-ának (1) bekezdése értelmében a Testület rendőri intézkedésekkel, mulasztásokkal, valamint kényszerítő eszközök alkalmazásával foglalkozik, és nem rendelkezik hatáskörrel, hogy jogellenes cselekmény

elkövetésével kapcsolatban állást foglaljon, vagy akár a rendőrök büntetőjogi vagy szabálysértési felelősségét megvizsgálja. Erre ugyanis szabálysértési hatóság, illetve bíróság rendelkezik hatáskörrel.

Emiatt a panaszos fenti kifogásait hatáskör hiányában a Testület nem vizsgálhatta.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításokra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, illetve az abból levezetett testi integritáshoz, a IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz, VI. cikkében foglalt személyes adatok védelméhez, XIII. cikkében foglalt tulajdonhoz, valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát, az alábbiak szerint.

2) A Testület a panasz alapján érdemben, első körben a rendőrség intézkedési kötelezettségét vizsgálata.

A Rendőrkapitányság vezetője az alábbi tájékoztatást adta az intézkedés alapjául szolgáló körülményekkel kapcsolatban. 2018. október 7-én 23 óra 33 perckor állampolgári bejelentés érkezett a Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Járőr-és Őrszolgálati Alosztály közbiztonsági műveletirányítója felé, miszerint B. út 71. szám alatti helyen egy ittas férfi járművel fog távozni a helyszínről. A bejelentésre való tekintettel a Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Járőr- és Őrszolgálati Alosztály közbiztonsági műveletirányítója rendőri egységet irányított a helyszínre, és az intézkedést az Alosztály beosztottjai B. r. őrmester és K. r. őrmester hajtották végre. A helyszínre érkezésük során a járőrök észlelték, hogy a panaszos beszáll egy fehér színű Mercedes Benz típusú gépkocsiba és elindul, ezért őt intézkedés alá vonták a körülmények tisztázása érdekében.

a) A rendőrség feladata az Rtv. 1. § értelmében a közbiztonság és a közrend védelme, az államhatár őrzése, a határforgalom ellenőrzése, az államhatár rendjének fenntartása, a terrorizmus elleni küzdelem és az Rtv-ben meghatározott bűnmegelőzési, bűnfelderítési célú ellenőrzés. A rendőrség a bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében: szabálysértési hatósági jogkört gyakorol, közreműködik a szabálysértések megelőzésében és felderítésében (Rtv. 1. § (2) bekezdés 2. pont), közlekedési hatósági és rendészeti feladatokat lát el (Rtv. 1. § (2) bekezdés 4. pont).

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rendelkezik a rendőr intézkedési kötelezettségéről. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. A fenti rendelkezést a Szolgálati Szabályzat 8-9. §-a az alábbiakkal egészíti ki. A rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást. A rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki.

A hivatkozott jogszabályhely értelmében – a konkrét eset kapcsán – a Testületnek egyrészt vizsgálnia kellett azt, hogy a rendőrség tudomására jutott információk alapján fennállt-e valamely jogellenes cselekmény elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely a rendőrség intézkedési kötelezettségét

megalapozta, továbbá azt is, hogy az intézkedő rendőrök a megtettek-e mindent, amire az eljárásukra irányadó normák őket felhatalmazták és kötelezték.

A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: a KRESZ) 4. § (1) bekezdés c) pontja szerint járművet az vezethet, aki a vezetési képességre hátrányosan ható szer befolyása alatt nem áll, és szervezetében nincs szeszes ital fogyasztásából származó alkohol.

A hatályos jogi szabályozás megkülönbözteti a járművezetés ittas állapotban bűncselekményt és az ittas vezetés szabálysértési tényállását.

A Büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 236. § (1) bekezdése szerint járművezetés ittas állapotban bűncselekményt követ el az, aki ittas állapotban vasúti vagy légi járművet, gépi meghajtású úszólétesítményt vagy közúton, illetve közforgalom elől el nem zárt magánúton gépi meghajtású járművet vezet. A Btk. 240. § (3) bekezdése alapján ittas állapotban lévő személy az, akinek a szervezetében 0,50 gramm/liter véralkohol-, illetve 0,25 milligramm/liter levegőalkohol-koncentrációnál nagyobb érték előidézésére alkalmas szeszes ital fogyasztásából származó alkohol van. Ittas vezetés szabálysértési alakzatának gyanúja így 0,50 gramm/liter véralkohol-, illetve 0,25 milligramm/liter levegőalkohol-koncentrációnál kisebb érték esetén merül fel.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabálysértési törvény) 224. § (1) bekezdése értelmében közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése aki a KRESZ meghatározott közúti közlekedés szabályait megszegi, ha a 217-222. §-a szerinti szabálysértés nem valósul meg, szabálysértést követ el.

A Testület a vonatkozó jogszabályhelyek ismertetését követően utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely cselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a szabálysértési hatóság és abíróság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – akkor, amikor a rendőrség az intézkedés jogalapjaként szabálysértés, illetve bűncselekmény elkövetésének észlelésére hivatkozik – az alapjogkorlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, felmerülhetett-e bármely jogellenes cselekmény elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztethetett.

A Testület álláspontja szerint az állampolgári bejelentés és a rendőrök által a helyszínrre kiérkezésükkor tapasztaltak alapján, miszerint a panaszos (feltételezhetően ittas állapotban) beszáll egy gépkocsiba és elindul, felmerült annak a gyanúja, hogy a panaszos jogellenes cselekményt követ el azáltal, hogy alkohol fogyasztása után gépjárművet vezet. Ezáltal pedig a rendőrség köteles volt a történeti tényállás tisztázása érdekében szükséges intézkedéseket megtenni, és a panaszost intézkedés alá vonni.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint az állampolgári bejelentés és a rendőrök észlelése miatt a rendőrségnek fennállt az intézkedési kötelezettsége.

b) A panaszos kifejezetten nem sérelmezte az igazoltatását, azonban a Testület azzal összefüggésben az alábbi megállapítást teszi.

Az igazoltatás Rtv. 29. §-ának (1) bekezdésben rögzített szabályai szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A Testület fentebb úgy foglalt állást, hogy felmerült a panaszossal szemben járművezetés ittas állapotban bűncselekmény, illetve ittas vezetés szabálysértés elkövetésének gyanúja. **A Testület megállapítása szerint bűncselekmény, illetve szabálysértés gyanúja bizonyosan olyan körülmény, amely a közrend, közbiztonság védelme érdekében foganatosított igazoltatást megalapozza, ezért nem sérült a panaszos személyes adatok védelméhez való joga.**

Az Rtv. 44. §-ának (2) bekezdés b) pontja szerint a rendőr közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen – a jogszabályban meghatározottak alapján – ellenőrizheti.

A Testület megjegyzi, hogy a fenti hivatkozott jogszabályi rendelkezésekből összeolvasásából kitűnik, hogy az Rtv. 44. §-a alapján a rendőr jogosult valamennyi, a közlekedésben résztvevő járművet közúti ellenőrzés alá vonni és ezen közlekedésrendészeti intézkedés során ellenőrizheti mind a közlekedési rendszabályok megtartását, mind pedig a jármű közlekedésbiztonsági állapotát. Ez az intézkedési jog a rendőrséget minden esetben – tehát akkor is, ha egyébként jogsértésre (pl. szabálysértés) utaló körülményt nem tapasztal – megilleti. (Míg az Rtv. 29. §-a alapján a rendőri intézkedéshez az szükséges, hogy a rendőr valamilyen jogellenes cselekmény gyanúját érzékelje.)

A Testület ugyanakkor (ismételten) leszögezi, hogy nincs hatásköre abban a kérdésben állást foglalni, hogy a panaszos magatartásával megvalósított-e valamilyen jogellenes cselekmény, mivel ez a szabálysértési hatóság, valamint a bíróság hatáskörébe tartozik, akik a fentieknek megfelelően döntöttek erről.

3) A Testület vizsgálta a panaszos előállításának jogszerűségét.

A panaszos azt elismerte, hogy alkoholos befolyásolt állapotban volt, amit a szonda is kimutatott, de ő nem is tagadta az intézkedés során az alkoholfogyasztás tényét.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint a panaszost az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja szerint – szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt –, illetve ugyanezen szakasz (2) bekezdés c) pontja szerint – vértétel, mintavétel elvégzése érdekében – előállították. A panaszossal szemben majd Drager 6820 ARFH 0061 típusú légalkohol mérő készüléket alkalmaztak, amely 23 óra 33 perckor 0,24 mg/l értéket mutatott. Ezt követően P. r. Őrnagy közölte a panaszossal, hogy elő fogják állítani a Rendőrsre további légalkohol mérés céljából. A panaszos által vezetett gépjárműben sem bontott, sem bontatlan szeszes italos üveget nem találtak. A panaszos a Rendőrösön 23 óra 55 perckor 0,39 mg/l értéket produkált, majd kijelentette, hogy nem hajlandó semmit aláírni, ezért átszállították az orvosi ügyeletre mintavétel céljából.

A panaszostól 1 óra 50 perckor vettek vérmintát az orvosi ügyeleten, amelyet mintavételi egységdobozva tettek. Mivel a panaszos nem tudott vizelet mintát adni 2 óra 20 perckor ismét vérmintát vettek.

A jelentés szerint a panaszos a helyszínen nem ismerte el, hogy gépjárművet vezetett.

Az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja szerint „a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek”. Ugyanezen szakasz (2) bekezdés c) pontja értelmében „a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, akitől bűncselekmény gyanúja vagy szabálysértés, valamint közúti közlekedéssel kapcsolatban kiszabható, közigazgatási bírsággal sújtandó szabályszegés bizonyítása érdekében vizeletvétel vagy véralkohol-vizsgálat céljából vérvétel, valamint műtétnek nem minősülő módon egyéb mintavétel szükséges”.

A Testület először az előállítás jogszerűsége szempontjából az Rtv. 33. § (2) c) pontját vizsgálta, hogy ezen előállítási ok megalapozta-e a panaszos személyi szabadságának korlátozását. Tekintettel arra, hogy az Rtv. a vizsgált esetre nem kötelező jelleggel, hanem lehetőségként írja elő az előállítás alkalmazását, ezen jogalap meglétén túl a Testületnek azt is mérlegelni kellett, hogy az előállítás megfelelt-e az Rtv. 15. §-ában foglalt arányosság követelményének. A rendelkezés értelmében „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”, továbbá „több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár”. Az arányosság megítélésekor a Testületnek azt kellett figyelembe vennie, hogy volt-e az előállításnak olyan célja, amely csak a szabadság korlátozásával volt elérhető.

Az ittasság ellenőrzésével kapcsolatos szabályokat a Szolgálati Szabályzat tartalmazza.

24/A. § (1) Az Rtv. 44. § (1) bekezdés c) pontja szerinti esetben, ha bűncselekmény vagy szabálysértés, illetve a közúti közlekedéssel kapcsolatban kiszabható, közigazgatási bírsággal sújtandó szabályszegés gyanúja merül fel - lehetőség szerint az intézkedés helyszínén, annak megkezdésekor - az intézkedés alá vont jármű vezetőjét ellenőrizni kell alkoholfogyasztás kimutatására alkalmas, arra rendszeresített eszközzel.

(2) Ha az (1) bekezdés szerinti ellenőrzés eredménye alkoholfogyasztásra utal, vagy nem vezet eredményre - a (3) bekezdésben foglalt esetet kivéve - haladéktalanul meg kell ismételni az ellenőrzést hiteles elektromos legalkoholmérő berendezéssel (a továbbiakban: hiteles mérőeszköz). Ha a hiteles mérőeszközzel történő mérés eredménye alkohol fogyasztására utal, újabb mérést kell elvégezni úgy, hogy arra az első méréstől számított legalább 30, de legfeljebb 45 perc elteltével kerüljön sor.

(3) A hiteles mérőeszközzel történő ellenőrzés megkezdése előtt az ellenőrzés alá vont járművezetőt a) írásban - az arra vonatkozó egyidejű tájékoztatással, hogy e nyilatkozata bizonyítási eszközként a későbbiekben nem használható fel - nyilatkoztatni kell arra, hogy az intézkedést megelőzően fogyasztott-e a vezetési képességre hátrányosan ható szert, és a nyilatkozatot az ellenőrzés alá vont járművezetővel alá kell íratni, valamint b) tájékoztatni kell, hogy ha az egészségi állapota miatt vele szemben hiteles mérőeszköz nem alkalmazható, úgy vér- és vizeletminta vétele iránt lehet intézkedni, és a tájékoztatás tudomásulvételét a járművezetővel alá kell íratni.

24/B. § (1) A vérminta és a - lehetőleg közel azonos időben végzett - vizeletminta-vétel végrehajtása iránt - a rendőri intézkedés megkezdését követően a legrövidebb időn belül - akkor kell intézkedni, ha a járművezető a) úgy nyilatkozott vagy adat merül fel arra, hogy az intézkedést megelőzően a vezetési képességre hátrányosan ható egyéb szert fogyasztott, vagy egészségi állapota miatt vele szemben hiteles mérőeszköz nem volt alkalmazható, és az ittasság érzékelhető külső jegyei alapján az alkoholfogyasztás gyanúja fennáll, b) hiteles mérőeszközzel történő ellenőrzése a cselekményt követő 30 percen belül nem hajtható végre, c) a 24/A. § (1) bekezdése szerinti, illetve a hiteles mérőeszközzel történő ellenőrzését - az a) pontban meghatározotton kívüli egyéb okból - megtagadja, d) olyan állapotban van, amely gátolja a 24/A. § (1) bekezdése szerinti, illetve a hiteles mérőeszközzel való ellenőrzését vagy a nyilatkozattételt, illetve a tájékoztatás tudomásulvételét, e) a

hiteles mérőeszköz mérési eredményét kétségbe vonja, vagy véralkohol-vizsgálatot kér, f) kapcsán adat merül fel arra, hogy a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekményt követően szeszes italt fogyasztott, vagy g) a helyszínt elhagyta, és az ittasság-ellenőrzés eredménye vagy az ittasság érzékelhető külső jegyei alapján szeszes ital fogyasztásának gyanúja áll fenn.

(2) Ha vizeletminta önkéntes biztosítása nem lehetséges, kétszeri vérmintavételre kell intézkedni úgy, hogy a második vérmintavételre az első vérmintavételtől számított legalább 30, de legfeljebb 45 perc elteltével kerüljön sor.

A Szolgálati Szabályzat tehát úgy rendelkezik, hogy ha az intézkedés helyszínén végzett ellenőrzés eredménye alkoholfogyasztásra utal, haladéktalanul meg kell ismételni az ellenőrzést hiteles elektromos légalkoholmérő berendezéssel, és amennyiben a hiteles mérőeszköz mérési eredményét az intézkedés alá vont kétségbe vonja (24/B. § (1) c) pont) vérminta és a vizeletminta-vétel végrehajtása iránt kell intézkedni. **Tekintettel arra, hogy légalkohol mérő készülék a helyszínen pozitív értéket mutatott, és a rendőrségi iratok szerint a panaszos a hiteles légalkoholmérő berendezés eredményét nem fogadta el, a Testület arra a megállapításra jutott, hogy a jogszerűen állítottak elő a panaszost az Rtv. 33. § (2) bekezdés c) pontja alapján, ezért ezzel kapcsolatban nem sérült a személyes szabadsághoz való joga. Mivel a Szolgálati Szabályzat ilyen esetben hiteles mérőeszközzel történt ellenőrzést és vérminta, valamint vizeletminta-vétel végrehajtását előírja, a Testület megítélése szerint a panaszos előállítása megfelelt az arányosság követelményének.**

A Testület az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja szerinti előállítás jogszerűségének vizsgálatától eltekint, mivel az intézkedés az Rtv. 33. § (2) bekezdés c) pontja megalapozta.

c) A Testület ezt követően azt értékelte, hogy a panaszos előállításának időtartama a jogszabályi előírásoknak és az arányosság követelményének megfelelt-e.

A rendőrségi iratok alapján a panaszos 2018. október 7-án 23 óra 33 perctől másnap 2 óra 30 percig volt előállítva, amelynek során vele szemben a helyszíni intézkedés keretében 23 óra 33 perckor Drager típusú légalkohol mérő készüléket, majd a Rendőrsőn 23 óra 55 perckor hiteles mérőeszközt alkalmaztak. Majd a panaszost orvosi ügyeletre szállították, ahol tőle 1 óra 50 perckor vettek vérmintát, majd mivel a panaszos nem tudott vizelet mintát adni 2 óra 20 perckor ismét vérmintát vettek.

Az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése tartalmazza az előállítás időtartamára vonatkozó rendelkezéseket. Ennek értelmében a személyi szabadság csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozható. Ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja, amennyiben ez indokolt és az előállítás célja még nem valósult meg. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A Szolgálati Szabályzat 30. §-ának (3) bekezdése szerint az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.

Felhívja a Testület a figyelmet az előállítás intézményének a személyi szabadságot súlyosan korlátozó jellegére, amelyre értelemszerűen vonatkozik az Rtv. 15. § (1) bekezdésében meghatározott azon általános arányossági követelmény is, mely szerint „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”.

A Testület nem tartotta indokolatlanul eltúlzottnak a panaszos előállításának időtartamát, tekintettel arra, hogy az három órát sem vett igénybe, és az a célját megvalósító vérmintavétele után nem sokkal véget is ért.

A Testület álláspontja szerint az előállítás időtartama megfelelt az arányosság követelményének, ezért nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga.

4) Ezt követően a Testület azt vizsgálta, hogy jogszerűen került-e sor bilincs alkalmazására a panaszossal szemben, illetve történt-e jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazása, amely a panaszolt sérülést eredményezte.

A panaszos előadta, hogy előállítása során nagy fájdalmat okozva úgy bilincseltek meg, hogy véres lett a jobb keze, és ezen karja belilult, vérkeringés akadályoztatva volt a kényszerítő eszköz miatt, és így az teljesen elszibbadt. A panaszos hozzátette, hogy bal keze nem sérül meg. A panaszos másnap délelőtti órákban orvosi vizsgálaton jelent meg, ahol kezét megröntgenezték. A vizsgálat törést nem mutatott ki, csak zúzódást jelei látszottak. Kenőcsöt írtak fel sérüléseire, azonban két napra rá keze begennyesedett.

A panaszos állítása szerint nem volt részeg az intézkedés során és nem „dühögött”, igaz azonban, hogy zavarta a szituáció, mert nem tudta, hogy mi lesz az eljárás vége, ugyanis ilyen helyzetbe még nem került soha.

2018. október 9-én kiállított ambuláns lap szerint a panaszos jobb csuklója nyomás érzékeny, azonban az ízület stabil, ugyanakkor ökölképzés és szorítóképzés kissé gyengült, mozgások minimálisan beszűkültek. Az orvosi vizsgálat külsérelmi nyomot, duzzanatot, valamint csuklótörést nem állapított meg.

Az előállítás végrehajtásáról készült jelentés szerint a helyszínre érve a rendőrök azt tapasztalták, hogy egy személy egy fehér Mercedes Benz típusú gépjárműbe beszáll, majd elindul a tőle nem messze található parkolóba. B. út 62. szám előtt várakozott szolgálati gépjárműben Sz. r. főtörzsőrmeister, illetve N. r. százados, akik szintén észlelték, hogy a fenti személy beszáll a gépkocsi és elindul, majd a szolgálati gépjármű fényjelzését látva, gépjárműből kiszáll, majd távozni akar, ezzel megpróbálva magát kivonni a rendőri intézkedés alól. Erre reagálva K. r. őrmester futva elindult a férfi után, B. r. őrmester pedig szolgálati gépjárművel indult utána. Az intézkedés sikeres lefolytatása érdekében Sz. r. főtörzsőrmeister és N. r. százados segédkezett. A férfit végül M. téren sikerült intézkedés alá vonni.

Az intézkedő rendőrök a bilincseléssel kapcsolatban még az alábbiakat rögzítették. Panaszos az intézkedés során hangoskodott, arrogáns és flegmatikus volt. Intézkedés taktikai kockázatot jelentett ittás állapota, továbbá az, hogy láthatóan ki akarta magát vonni a rendőri intézkedés alól oly módon, hogy a menekülés lehetőségeit folyamatosan kereste tekintetével, és több esetben a kialakított biztonsági háromszög felbontására törekedett, többször kilépett a biztonsági háromszögből.

A panaszossal szemben először vele szemben 23 óra 33 perctől 23 óra 55 percig, a Rendőrsre történő előállításig alkalmaztak bilincset, majd mivel a hiteles mérési eredményről készült irat aláírását megtagadta, és vér és vizelet mintavételre került sor, ezért a panaszost 23 óra 55 perctől 2 óra 20 percig ismét megbilincseltek, mivel magatartása nem változott és szökésétől tartani lehetett.

A panaszos a mintavételt végző orvosnak nem jelezte sérüléseit, és orvosi ellátásban nem is részesült.

Az Rtv. 19. § (1)-(2) bekezdése értelmében a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget

kizáróan megállapítható. A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

Az Rtv. 47. §-a szerint a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszer) alkalmazhat.

A bilincs alkalmazásának szabályait az Rtv. 48. § rendezi. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy a) önkárosításának megakadályozására, b) támadásának megakadályozására, c) szökésének megakadályozására, d) ellenszegülésének megtörésére. A

Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdése szerint „bilincs alkalmazása, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja, c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget, f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő. A (6) bekezdés a) pontja szerint a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől. A (7) bekezdés szerint a rendőr az intézkedés alá vont személyt fekvő helyzetben, falnak vagy más tárgynak nyomva megbilincselheti, ha azt a személy aktív ellenszegülése, támadása, erőszakos magatartása vagy ezek kialakulásának megelőzése szükségessé teszi.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, a 39. § (1) bekezdésben rögzíti, hogy kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan. A (3) bekezdés szerint a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie: a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A Testület ehelyütt hivatkozik az arányosság követelményére is, amelyet az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése úgy határoz meg, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése továbbá kimondja, hogy a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

Tekintettel arra, hogy a rendőrség iratok tanúsága szerint a panaszos szolgálati gépjármű fényjelzését meg látva, gépjárműből kiszállt, és megkísérelte elhagyni a helyszínt, illetve a továbbiakban menekülés lehetőségeit folyamatosan kereste tekintetével, és többször kilépett a biztonsági háromszögből, a Testület arra a megállapításra jutott, hogy első ízben jogszerűen került sor a panaszos bilincselésére szökésének megakadályozása okán. Ugyanakkor a Testület nem

tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a rendőrségi előadás alapján szökés veszélye valóban fennállt-e az orvosi vizsgálatra történő kísérése során is, ezért az emberi méltósághoz való jog sérelme nem volt megállapítható a második bilincseléssel kapcsolatban.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez fűződő jogot a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. A (2) bekezdés pedig rögzíti, hogy a rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (továbbiakban: Bíróság) töretlen gyakorlata szerint (lásd például: Selmouni kontra Franciaország, Ribitsch kontra Ausztria és Tomasi kontra Franciaország) amennyiben egy személy a hatóságok őrzetébe kerül és rajta ezen idő alatt sérülések keletkeznek, megfordul a bizonyítási teher, és a hatóságokra, illetve az érintett államra hárul, hogy valószínű magyarázatot adjon a sérülés okát illetően. Ellenkező esetben a Bíróság megállapítja az Emberi Jogok Európai Egyezménye kínzást, megalázó vagy embertelen bánásmódot tilalmazó 3. cikkének sérelmét, azaz az érintett alapjogának sérelmét (ami azonban nem jelent egyet valamely meghatározott személy büntetőjogi felelősségének megállapításával). A bántalmazás gyanúját felvető ügyekben a Testület ugyanezt a megközelítést alkalmazza.

A Testület több állásfoglalásában kifejtette, hogy a bilincs alkalmazásának vannak velejáró, a csukló környékén megjelenő felületi sérülései, amely nem mutat túl a jogszabályi felhatalmazáson. Mivel a rendőrségi előadás szerint a panaszos mintavételt végző orvosnak nem jelezte sérüléseit, és a panaszos által megküldött ambuláns lap is csak felületi csuklósérülést rögzít, **Testület nem állapította meg a panaszos testi épséghez fűződő alapvető jogának sérelmét, mivel így a rendelkezésre álló iratok nem támasztották alá a jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazását.**

5) A Testület a telefonhasználatlalt kapcsolatban az alábbi megállapításokat teszi.

A panaszos elmondása szerint nem engedték telefonálni, pedig a kollégájának szerette volna jelezni, hogy a kocsi nem lett lezárva és táskájában van két napi bevétele.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés rögzítette, hogy a panaszos kiértesítés lehetőségével figyelmeztetés ellenére nem élt.

A kiegészítő jelentések szerint is a rendőrök tájékoztatták panaszoszt arról, hogy az előállításával kapcsolatban egy személyt kiértesíthet. A panaszos kiértesítést nem kért és olyan nyilatkozatot sem tett, hogy saját telefonjáról kíván hívást kezdeményezni.

Az Rtv. 13. § (3) bekezdése értelmében „ha a rendőrt az intézkedés megtételében tárgy akadályozza, azt eltávolíthatja, vagy az akadályt más módon elháríthatja, az ezzel okozott kárért a rendőrségnek az intézkedés alapjául szolgáló cselekményben vétlen károsultat kártalanítania kell”.

Az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése szerint a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e joggal élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli. (Az Rtv. 97. § (1) bekezdés h) pontja alapján a fogvatartott az, akit törvény, illetőleg törvény alapján kiadott hatósági határozat alapján a szabad mozgáshoz és tartózkodási hely

szabad megválasztásához való jogában korlátoznak (őrizetbe vett, előzetesen letartóztatott, közbiztonsági őrizetben lévő, elfogott és előállított, elővezetett).)

A Testület a mobiltelefonokkal kapcsolatos rendőrségi gyakorlatot a két rendelkezés összeolvasása alapján a következőképpen értékeli. Olyan esetekben, amikor a rendőri intézkedés célját veszélyezteti, ha az intézkedés alá vont személy mobiltelefonon ellenőrizetlenül lép kapcsolatba valakivel (pl. nem zárható ki, hogy bűntársát értesíti a gyanú szerint tetten ért elkövető), úgy az Rtv. 13. § (3) bekezdése kellő jogalapot biztosít a rendőrnek a telefon (mint az intézkedés eredményes végrehajtását akadályozó tárgy) elvételére, illetőleg használatának korlátozására.

Ha ilyen körülmény az adott helyzetben nem áll fent, úgy a mobiltelefon elvételének, illetőleg használata korlátozásának nincsen jogalapja (kivéve az előállító helyiségben való elhelyezés során, amikor a mobiltelefont el kell venni, mint olyan tárgyat, amelyet az előállított nem tarthat magánál). Ilyen esetekben semmi nem zárja ki, hogy a hozzátartozót vagy más személyt (aki természetesen ügyvéd is lehet) az előállított személy a saját mobiltelefonján értesítse, hiszen e jog fő szabály szerint az érintettet illeti meg, és csak az értesítés csak akkor rendőri feladat, ha a fogvatartott valamilyen okból nincsen abban a helyzetben, hogy értesítési jogával éljen.

Tekintettel arra, hogy az előállítás végrehajtásáról készült jelentésből is az következik, hogy a panaszos kiértesítés lehetőségével figyelmeztetés ellenére nem élt, ezért a Testület a rendőrség előadását tartotta meggyőzőbbnek, és úgy ítélte meg, hogy ezzel kapcsolatban nem sérült a panaszos tisztességes eljárásához való joga.

6) Panaszként fogalmazódott meg, hogy a rendőrök nem gondoskodtak a panaszos gépkocsijának lezárásáról, amelynek következtében a panaszos készpénzének egy része és egy autókulcsosomó eltűnt a kocsiból. A panaszos előadása szerint ugyanis az egyik rendőr azt mondta, hogy zárja le az autót, azonban őt ebben a bilincselés akadályozta. A panaszos megkérdezte társát, T.-t, hogy a kulcs meg van-e, amelyre ő azt mondta, hogy igen, de végül a kulcs eltűnt abból a kocsiból, amelyben a panaszos táskáját tartotta. A panaszos megítélése szerint a rendőrök azzal is helytelenül jártak el, hogy nem a bilincselést követően mentek vissza az iratokért, és a panaszosnak sem mondták, hogy hozza magával az iratait.

A rendőri jelentések tanúsága szerint a panaszos értékeinek megőrzésére a gépjárműnél tartózkodó barátja lett kijelölve, amely felkérést maga a panaszos tett meg. Az értékek megőrzéséről így a panaszos barátja gondoskodott. A gépjármű, mellyel a panaszos közlekedett lezárásra került.

Az előállítás végrehajtásáról készült jelentésből az is tudható, hogy P. r. őrnagy felszólította a panaszost, hogy igazolja magát, amelynek ő eleget tenni nem tudott, mivel nem volt nála személyes okmány, ezért bediktálta adatait, amely alapján megállapítást nyert a panaszos személyazonosságára. A már idézett Rtv. 2. § (1) bekezdésén túl szükséges megemlíteni a 17. § (1) bekezdésének előírását is, miszerint „a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.”

Mivel a panaszos arról számolt be, hogy az intézkedésnél társa jelen volt, akinek lehetősége volt a gépkocsi megfelelő felügyeletéről gondoskodni, a Testület arra a megállapításra jutott, hogy a rendőrséget nem terheli mulasztás az autó őrzésével kapcsolatban és így nem sérült a panaszos tulajdonhoz való joga. A Testület továbbá nem állapított meg alapjogsérelmet azon panasz kapcsán, hogy csak a bilincselést követően mentek vissza a rendőrök a panaszos kocsijához a panaszos irataiért, ugyanis egyrészt a rendőrségi iratok szerint a panaszosnál nem volt személyes okmány, ezért személyazonosságát adatai bediktálásával állapították meg. Másrészt a kényszerítő eszköz alkalmazása már az iagoltatás megkezdése előtt, illetve annak végrehajtásának

biztosításához indokolt volt, mivel a panaszos a rendőrök észlelését követően megkísérelte elhagyni a helyszínt.

7) A Testület értékelte a rendőri hangnemet és bánásmódot, mert a panaszos állítása szerint az egyik rendőr végig ellenszenvet tanúsított vele szemben és nem emberként kezelve járt el.

A rendőri jelentések tanúsága szerint az intézkedés hangneme megfelelt a Szolgálati Szabályzatban foglaltaknak, az higgadt, udvarias és befolyástól mentes volt. Az intézkedést nem befolyásolta a személyes szimpátia, illetve ellenszenv.

A Testület a panasz ezen része kapcsán figyelemmel volt Rtv. fent idézett 2. §-ára. Szükségesnek tartja kiemelni továbbá a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét kihirdető, Budapesten, 2007. július 4-én kelt a Független Rendőri Szakszervezet főtítkárának, az Országos Rendőrfőkapitányának, és a Belügyi és Rendvédelmi Dolgozók Szakszervezete főtítkárának közös nyilatkozatát (a továbbiakban: Etikai Kódex), amely iránymutatásul szolgál a Rendőrség számára a követendő magatartás tekintetében. Az Etikai Kódex 1. pontjának második mondata a rendőrről vonatkozóan előírja: „Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „A rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint: „Tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület az ellentmondó állítások alapján – egyéb rendelkezésre álló bizonyítási eszköz hiányában – úgy ítélte meg, hogy a panaszos emberi méltóságához való jogának sérelme nem megállapítható a rendőri hangnem és bánásmód kapcsán.

8) A Testület azt is vizsgálta, hogy érvényesült-e a részlelhajlás-mentes ügyintézés követelménye, mivel a panaszos előadta, hogy amikor közölte B. r. őrmesterrel, hogy feljelenti, a rendőr azt mondta, hogy nyugodtan, őt nem érdekli, és hozzátette, hogy a panaszos fajtája csak ezt tudja mondani, a panaszos megítélése szerint utalva roma származására.

B.r. őrmester elmondása szerint az intézkedést nem befolyásolta, hogy a panaszos kisebbséghez tartozik-e. Az intézkedés megfelelt a jogszabályi kereteknek.

A részlelhajlás-mentes intézkedés követelményét az Rtv. 13. § (2) bekezdése rögzíti, amely szerint „a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni”. A rendőri fellépés ezen követelmény értelmében az érintettel szemben nem lehet hátrányosabb (vagy előnyösebb) pusztán azért, mert személye a rendőr számára ellenszenves (vagy rokonszenves).

Egyrésztől mivel a Testület a fentiekben úgy foglalt állást, hogy a panaszossal szemben jogszerűen kezdeményeztek intézkedést és jogszerűen állították őt, másrésztől pedig mivel rendelkezésre álló adatokból a Testület nem tudott feltárni olyan körülményt, amely alátámasztotta volna, hogy az intézkedés a panaszossal szemben indokolatlanul hátrányosabb volt, ezért a Testület, úgy foglalt állást, hogy a rendőri fellépés módja megfelelt az Rtv. 13. § (2) bekezdésben rögzített részrehajlás-mentesség és az Alaptörvény XV. cikkének (1) és (2) bekezdésében biztosított egyenlő bánásmód követelményének.

A Testület úgy ítélte meg, hogy állampolgári bejelentés és a rendőrök észlelése alapján a rendőrségnek intézkedési kötelezettsége állt fenn jogellenes cselekmény körülményeinek mielőbbi felderítésére, továbbá a panaszossal kapcsolatban megállapítható volt a rendőri intézkedéshez minimálisan szükséges gyanú fennállása, ezért a Testület megállapítása szerint a panaszossal szembeni intézkedés kezdeményezésére és a panaszos igazoltatására Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján jogszerűen került sor. A Testület megjegyzi, hogy az Rtv. 44. §-a alapján a rendőrség jogosult volt intézkedés alá vonni a gépjárművel közlekedő panaszost közúti ellenőrzés keretében, jogsértésre utaló körülmény hiányában is. Testület arra a megállapításra jutott, hogy a jogszerűen állították elő a panaszost az Rtv. 33. § (2) bekezdés c) pontja alapján, amely megfelelt az arányosság követelményének, így ezzel kapcsolatban nem sérült a panaszos személyes szabadsághoz való joga. A Testület álláspontja szerint az előállítás időtartama is megfelelt az arányosság követelményének. A Testület arra a megállapításra jutott, hogy első ízben jogszerűen került sor a panaszos bilincselésére szökésének megakadályozása okán. Ugyanakkor a Testület nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy szökés veszélye valóban fennállt-e az orvosi vizsgálatra történő kísérés során is, ezért az emberi méltósághoz való jog sérelme nem volt megállapítható a második bilincseléssel kapcsolatban. A Testület továbbá nem állapította meg a panaszos testi épséghez fűződő alapvető jogának sérelmét, mivel megítélése szerint nem került sor jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazására. A Testület a telefonhasználattal kapcsolatban sem állapította meg a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét. A Testület nem állapított meg alapjogsérelmet azon panasz kapcsán sem, hogy csak a bilincselést követően mentek vissza a rendőrök a panaszos kocsjához a panaszos irataiért, valamint álláspontja szerint a rendőrséget nem terheli mulasztás az autó őrzésével kapcsolatban és így nem sérült a panaszos tulajdonhoz való joga. A Testület ugyanakkor úgy ítélte meg, hogy a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem megállapítható a rendőri hangnem és bánásmód kapcsán, ugyanakkor a Testület úgy foglalt állást, hogy a rendőri fellépés módja megfelelt az Rtv. 13. § (2) bekezdésben rögzített részrehajlásmentesség és az Alaptörvény XV. cikkének (1) és (2) bekezdésében biztosított egyenlő bánásmód követelményének.

A Testület erre figyelemmel – és az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése alapján – a rendelkező részben foglaltak szerint a panasz áttételéről döntött.

Budapest, 2019. január 24.

Dr. Lukács Tamás
Elnök, testületi tag

Dr. Kozma Ákos
Elnökhelyettes, testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
Előadó testületi tag